

Bignerres

Publicació de
l'Associació Cultural Font Bona
-Centre d'Estudis Locals-
Banyeres de Mariola

NÚMERO 6
2011
3€

La Ciencia también es Cultura

Hijos de Banyeres de Mariola

En otro mundo, en este mundo

Serra de Mariola

Del telar de Jacquard a la
nueva Era de la Información

Estimar per a conservar

El viaje de Lluís Brú

Los años dorados. Una mirada al
Banyeres de ayer

Banyeres de Mariola, 1971.
Cuarenta años atrás

Ritmos de Mariola

La Milicia Efectiva del Reino de
Valencia a lo largo del siglo XVII

El Club de Encuentro
Manuel Broseta

Banyeres de Mariola y sus vías
pecuarias (II)

¿Fotovoltaica sí? ¿Fotovoltaica no?
Cuestiones sobre pasado, presente
y futuro

La Llei valenciana de custòdia
compartida

Óscar Tordera Iñesta (1899-1972)

Banyeres de Mariola a l'exposició:
Camins d'Art – La Llum de les
Imatges 2011

50 Aniversario del agua del
Pant Janet

Banyeruts pel món

Algunes efemèrides

Fotogrames del passat

La nostra gastronomia

Centre d'Estudis del MUVAPA

Publicacions de l'Associació
Cultural Font Bona (Centre
d'Estudis Locals)

Bignerres

Publicació de
l'Associació Cultural Font Bona
(Centre d'Estudis Locals)

Número 6
2011

ASSESSOR EDITORIAL
Ximo Genís Cardona

CONSELL EDITORIAL
Juan Castelló Mora
Francisco Esteve Molina
Antonio Mataix Blanquer
Fco. Javier Mira Calatayud
Primitivo J. Pla Alberola
Miguel Sempere Martínez
José Luis Vañó Pont

PROMOCIÓ
M^a del Carmen Ferre Francés

COL.LABORADORS
Manuel Toharia, Miguel Maestre Castelló, Silvia Ribera Belda,
Vicent Berenguer Micó, Antonio Ferre Albero, Eva Pastor Serra,
Maria Belenguer Brevià, Mara Calabuig, Mª Carmen Cortés Sempere,
Marcel·lí Sempere, Mª Josefa Sempere Doménech,
Francisco Puchol Quixal i de Antón, Rafael Doménech Domínguez,
José Jorge Belda Gisbert, Amparo Tordera Vañó,
Antonio Fernández Tordera, Javier Barceló Doménech,
Miquel Santamaria Cuello, Josep Maria Segura i Martí, Foto Àngel,
Ximo Canet, Familiars de Patricio Barceló Vañó,
Lucrecia Vañó Pérez, Ramón Pla Ferriz, Javier Garcia Albero
Juan Salvador Ibáñez Pina, Mª Jesús Ferre Francés,
Ismael Sanchis Sanjuán, Isabel Francés Navarro, Juan García Prieto,
Soraida Martínez Ferris i Alberto Sempere Navarro.

Esta revista compta amb el suport de:

Ajuntament de
Banyeres de Mariola

Associació Cultural FONT BONA
CENTRE D'ESTUDIS LOCALS

EDITA
Associació Cultural Font Bona (Centre d'Estudis Locals)
La Creu, 5 (Apartat Postal 105) | 03450 Banyeres de Mariola (Alicant)
Tels. 965 567 053 - 626 304 238
www.banyeres.com/fontbona | acfontbona@yahoo.es

COBERTA
Pintura de l'artista Ximo Canet, realitzada
expressament per a esta revista.
Tècnica mixta: temple amb pigments naturals i espècies
sobre un suport de lino.

DISSENY I MAQUETACIÓ
javier mira Tel. 966 567 408

IMPRESSIÓ
Vilvor Impresores, S.L.
Depòsit Legal: A-83-2006
ISSN: 1886-2748

La revista **Bignerres** no es fa responsable, ni s'identifica amb l'opinió dels seus col·laboradors, ni amb els productes i continguts dels missatges publicitaris que hi apareixen, els quals són exclusiva responsabilitat de les empreses anunciantes.

Cap part d'esta publicació no pot ser reproduïda, emmagatzemada o transmesa, de cap manera ni per cap mitjà, sense l'autorització prèvia i escrita de l'editor, tret de les citacions en revistes, diaris o llibres si se n'esmenta la procedència.

sumari

- 3 **La Ciencia también es Cultura.** Manuel Toharia
- 5 **Hijos de Banyeres de Mariola.** Miguel Maestre Castelló
- 8 **En otro mundo, en este mundo.** Silvia Ribera Belda
- 14 **Serra de Mariola.** Vicent Berenguer Micó
- 15 **Del telar de Jacquard a la nueva Era de la Información.** Antonio Ferre Albero
- 21 **Estimar per a conservar.** Eva Pastor Serra
- 25 **El viaje de Lluís Brú.** Maria Belenguer Brevià
- 31 **Los años dorados. Una mirada al Banyeres de ayer.** Mara Calabuig
- 33 **Banyeres de Mariola, 1971. Cuarenta años atrás.** Mª Carmen Cortés Sempere
- 38 **Ritmos de Mariola.** Marcel·lí Sempere
- 40 **La Milicia Efectiva del Reino de Valencia a lo largo del siglo XVII.**
Mª Josefa Sempere Doménech
- 49 **El Club de Encuentro Manuel Broseta.** Francisco Puchol Quixal y de Antón
- 53 **Banyeres de Mariola y sus vías pecuarias: cordeles, veredas y coladas (II).**
Rafael Doménech Domínguez
- 61 **¿Fotovoltaica sí? ¿Fotovoltaica no?**
Cuestiones sobre pasado, presente y futuro. José Jorge Belda Gisbert
- 65 **La Llei valenciana de custòdia compartida.** Javier Barceló Doménech
- 70 **Óscar Tordera Iñesta (Alicante, 1899-1972)**
Maestro concertador y compositor.
Amparo Tordera Vañó y Antonio Fernández Tordera
- 72 **Banyeres de Mariola a l'exposició: Camins d'Art-La Llum de les Imatges 2011.**
Miquel Santamaria i Josep Maria Segura
- 76 **50 Aniversario del agua del Pantanet.** Redacció Bignerres
- 79 **Banyeruts pel món.** Francisco Esteve Molina
- 82 **Algunes efemèrides.** Redacció Bignerres
- 83 **Fotogrames del passat.** Redacció Bignerres
- 86 **La nostra gastronomia.** Ximo Canet
- 87 **Centre d'Estudis del Museu Valencià del Paper.** Centre d'Estudis del MUVAPA
- 88 **Publicacions de l'Associació Cultural Font Bona (Centre d'Estudis Locals)**

La Llei valenciana de custòdia compartida

Javier Barceló Doménech

Vocal de l'Observatori de Dret Civil Valencià

1. UNA NOVA I IMPORTANT LLEI DE DRET CIVIL VALENCIÀ

El passat 5 d'abril publicava el Diari Oficial de la Comunitat Valenciana la Llei 5/2011, d'1 d'abril, de la Generalitat, de Relacions Familiars dels fills i filles dels progenitors dels quals no conviuen.¹

La nova Llei, com s'assenyala en la seua Disposició Final Primera, es dicta a l'empara de la competència exclusiva que l'art. 49.1.2a de l'Estatut d'Autonomia atorga a la Generalitat en matèria de conservació, desenvolupament i modificació del Dret civil foral valencià, i va ser aprovada amb els vots de Partit Popular i Compromís.

Iniciada la recuperació del Dret civil valencià amb la Llei 10/2007, de 20 de març, de la Generalitat, de Règim Econòmic Matrimonial Valencià, ara es dona un pas més, sens dubte important i significatiu per la rellevància dels temes que en ella es regulen, en la direcció de «un camí la meta final del qual és l'elaboració d'un futur Codi de dret civil foral valencià que englobe les distintes lleis que es promouguen».²

Popularment coneguda com «la Llei valenciana de custòdia compartida», va entrar en vigor el 5 de maig del 2011, i ha sigut destacada notícia en premsa, ràdio, televisió, fòrums d'Internet, etc., perquè és indubtable la repercussió social que té en un tema especialment sensible i delicat, ja que quan una parella –casada o no– amb fills menors es trenca una de les primeres decisions que han de prendre els progenitors és la de amb qui han de viure els fills.

No obstant, convé assenyalar que el contingut de la Llei va més enllà de la qüestió de la custòdia compartida, i regula altres aspectes, molt importants també, al marge que no hagen generat polèmica i hagen passat desapercebuts en els mitjans de comunicació; ens referim, en concret, a l'atribució de l'ús de l'habitatge i aixovar familiar, i a les despeses d'atenció dels fills i filles. És un fet curiós, perquè l'atribució de la custòdia té també una directa conseqüència en l'ús de l'habitatge familiar i en les despeses d'atenció als fills.

La repercussió social de la norma valenciana era fàcilment previsible, perquè trenca amb la pràctica habitual d'atribuir la custòdia –i com a conseqüència d'això, també l'ús de l'habitatge familiar– a un dels progenitors en exclusiva –en la majoria dels casos, la dona³–, tenint l'altre únicament un dret de visites. La situació, a partir del 5 de maig del 2011, és totalment distinta, i la custòdia compartida que, a falta d'acord dels pares, era excepcional en la regulació del Codi civil (art. 92.8), passa a ser ara la regla general de la Llei 5/2011, d'1 d'abril, si bé la decisió judicial que l'establisca haurà de ponderar una sèrie de factors, tots ells presidits per l'interés superior del menor.⁴ Amb això, el Dret civil valencià se situa a l'avantguarda de les últimes tendències en Dret de Família, que consideren més beneficio-

¹ Advertim que el contingut dels articles, quan és citat entre cometes, es correspon amb el text que figura en el Diari Oficial de la Comunitat Valenciana.

² Són paraules del Preàmbul de la Llei, que vénen a repetir una idea que ja existia en el Preàmbul de la Llei 10/2007, de 20 de març, de la Generalitat, de Règim Econòmic Matrimonial Valencià.

³ Segons les últimes estadístiques de nul·litats, separacions i divorcis, que pot consultar-se en www.ine.es, s'atribuix la custòdia a la dona en més del huitanta per cent dels casos.

⁴ Abans que la Comunitat Valenciana, Aragó (Llei 2/2010, d'igualtat en les relacions familiars davant de la ruptura de la convivència de fet, que va entrar en vigor el 20 de maig del 2010) i Catalunya (Llei 25/2010, de 29 de juliol, del Llibre Segon del Codi Civil, que va entrar en vigor l'1 de gener del 2011) van optar per la custòdia compartida com a règim preferent. La norma aragonesa està ara integrada en el Codi del Dret Foral d'Aragó, aprovat per Decret Legislatiu 1/2011, de 22 de març.

De manera quasi simultània amb la Llei valenciana, es dicta a Navarra la Llei Foral 3/2011, de 17 de març, sobre custòdia dels fills en els casos de ruptura de la convivència amb els pares, que ve també a establir condicions més favorables per a l'atorgament de la custòdia compartida.

sa per a l'interés del menor la custòdia compartida, al permetre-li mantindre, en condicions d'igualtat, la relació amb ambdós progenitors.⁵

El Consell de Ministres va adoptar l'1 de juliol de 2011 la decisió d'interposar recurs d'inconstitucionalitat; de nou, i igual que va succeir amb la Llei de Règim Econòmic Matrimonial Valencià, es posa en dubte des del Govern central la competència de la Comunitat Valenciana per a legislar sobre esta matèria.⁶

2. ESTRUCTURA I DEFINICIONS

La Llei consta de set articles, una disposició addicional, dos disposicions transitòries, una disposició derogatòria i quatre disposicions finals. El seu objecte, segons expressa l'art. 1, és «regular les relacions familiars dels progenitors que no conviuen, amb els seus fills i les seues filles sotmesos a la seua autoritat parental, i les d'aquests i aquestes amb els seus germans i les seues germanes, avis i àvies, altres parents i persones acostades»; i el seu àmbit d'aplicació ve fixat pel criteri del veïnat civil valencià dels fills i filles subjectes a l'autoritat parental dels seus progenitors, conforme disposa l'art. 2.

L'art. 3 conté una sèrie de definicions, a través de les quals es determinen els conceptes de «règim de convivència compartida», «règim de convivència individual», «règim de relacions» i «pacte de convivència familiar».

El «règim de convivència compartida», que es correspon amb la custòdia compartida, és «el sistema dirigit a regular i organitzar la cohabitació dels progenitors que no conviuen entre si amb els

seus fills i les seues filles menors, i caracteritzat per una distribució igualitària i racional del temps de cohabitació de cadascun dels progenitors amb els seus fills i les seues filles menors, acordat voluntàriament entre aquells, o si no n'hi ha, per decisió judicial» [art. 3 a)].⁷

El «règim de convivència individual» és una situació diferent de l'anterior. Qualificat en la pròpia definició legal com «modalitat excepcional», només un dels progenitors té la custòdia dels fills, el que no impedis que l'altre pugua relacionar-se amb ells, a través de visites o estades. Per a l'art. 3 b), consistix en «l'atribució de la cohabitació amb els fills i les filles menors a un sol dels progenitors de manera individual, sense perjudici del dret de l'altre progenitor de gaudir d'un règim de relacions amb els seus fills o les seues filles menors adaptat a les circumstàncies del cas».

El «règim de relacions» es defineix per l'art. 3 c) com «el sistema dirigit a regular i organitzar el contacte, les estades, visites i comunicacions entre els progenitors i els seus fills i les seues filles menors, quan no existisca convivència». Si posem en connexió les definicions dels apartats b) i c) de l'art. 3, resultaria que el «règim de relacions» és aplicable tant als casos en què cap dels progenitors conviu amb els fills com als casos en què només un dels progenitors no conviu amb els fills.

Finalment, «el pacte de convivència familiar» és definit per l'art. 3 d) com «l'acord, de naturalesa familiar i patrimonial, adoptat entre ambdós progenitors i judicialment aprovat, amb la finalitat de regular i organitzar el règim de convivència o de relacions, si escau, i els altres aspectes que es preveuen en aquesta llei».

L'art. 3 conté, a més de les anteriors, altres dos definicions, que es relacionen amb les despeses dels fills. Es distingix entre despeses

⁵ Sobre l'evolució del Dret europeu cap a la custòdia compartida, *vid.* HAYDEN, A.: *Shared Custody: A Comparative Study of the Position in Spain and England*, www.indret.com (InDret 1/2011).

⁶ Van ser immediates les crítiques a aquesta decisió per part del Govern valencià, del grup Compromís en Les Corts, i de diverses associacions favorables a la custòdia compartida.

El nou recurs ve a afegir-se al plantejat, en el seu moment, contra la Llei 10/2007, de 20 de març, de la Generalitat de Règim Econòmic Matrimonial Valencià, que encara no ha sigut retirat pel Govern central, a pesar del compromís adquirit en aquest sentit en 2009 –del que vam donar notícia en el número 5 de *Bignerres*– i que va ser objecte de publicitat, al donar-se a conèixer en una roda de premsa. En conseqüència, mentre el Govern valencià, complint un dels termes de l'acord, va procedir a modificar la Llei 10/2007 i dictar la Llei 8/2009, de 4 de novembre, el Govern central seguix sense complir la seua part de l'acord i el recurs d'inconstitucionalitat penja encara sobre la legislació de règim econòmic matrimonial.

La competència de la Comunitat Valenciana en matèries pròpies del Dret civil ha sigut un tema llargament discutit, que excedeix de l'objectiu i extensió d'aquest treball. Ara bé, convé apuntar que si el nostre Estatut d'Autonomia reconeix tal competència (art. 49.1.2a) i no va ser objecte de recurs d'inconstitucionalitat en el seu moment, no es comprén molt bé per què ara se situen obstacles al que no és una altra cosa que l'exercici d'eixa competència. Encara que es diga, des de l'Executiu central, que la Comunitat Valenciana regula institucions civils que no tenen antecedents en l'àmbit de la legislació civil foral valenciana, no era res aventurat predir aquest possible desenvolupament del Dret civil valencià, a la vista dels termes en què es va redactar la competència en l'Estatut d'Autonomia i l'extraordinari impuls que ha tingut, des de l'aprovació de la Constitució de 1978, el Dret civil en altres comunitats autònomes com Catalunya, Aragó, Navarra, etc.

⁷ La distribució igualitària i racional del temps de cohabitació de cada un dels progenitors amb els seus fills i filles menors és l'element clau que permet identificar la situació de custòdia compartida. El que no determina la Llei és la modalitat concreta; és lògic, perquè són moltes les variants que poden donar-se. La situació més freqüent és, sens dubte, aquella en què els progenitors viuen en domicilis distints i els fills conviuen amb cada un d'ells per períodes alterns de dies, setmanes o mesos; però caben altres possibilitats, com que siguen els fills els que romanguen de manera constant en el domicili familiar i els pares es traslladen a ell periòdicament, o inclús que els progenitors continuen vivint en el mateix domicili, però en parts distintes del mateix.

les filles menors per a garantir-ne el contacte amb ambdós progenitors; b) El règim mínim de relació dels fills i filles amb els seus germans i germanes, avis i àvies, i altres parents i persones acostades, sense perjudici del dret d'aquests a exercir tal relació; c) El destí de l'habitatge i l'aixovar familiar, si és el cas, així com d'altres habitatges familiars que, pertanyent a un o altre progenitor, hagen sigut utilitzats en l'àmbit familiar; d) La quantia i el mode de satisfer les despeses dels fills i filles. També regula l'art. 4.3 les causes de modificació o extinció del pacte, que són concretament sis: les especificades en el propi pacte; el mutu acord; la iniciativa del Ministeri Fiscal; la sobrevinguda privació, suspensió o extinció de la pàtria potestat a un dels progenitors; i l'incompliment greu o reiterat de les obligacions establides en el pacte.

ordinàries i extraordinàries; les primeres són aquelles que els fills i filles menors «necessiten de forma habitual al llarg d'una anualitat i la meritació de les quals siga previsible en aquest període. S'entendran sempre incloses les relatives a l'alimentació, el vestit, l'educació i qualssevol altres que els progenitors pacten com a tals o que estiguen consolidats abans del cessament de la seua convivència» [art. 3 e)]; les segones són «les que puguen sorgir en relació amb els fills i a les filles menors de forma excepcional» [art. 3 f)].

4. SITUACIONS POSSIBLES

4.1. Nota prèvia

Quan els progenitors no conviuen, els termes de la relació amb els seus fills i les seues filles menors poden determinar-se per «el pacte de convivència familiar» o, si no n'hi ha, pel Jutge. Vegem, per separat, cadascuna d'aquestes possibilitats.

4.2. El pacte de convivència familiar

Al pacte de convivència familiar es referix l'art. 4. El pacte pressuposa l'acord de voluntats dels progenitors i requerix l'aprovació judicial i la intervenció del Ministeri Fiscal, que ha de ser oït (art. 4.4). El pacte ha d'establir com contingut mínim («almenys» diu la Llei en l'art. 4.2) una sèrie de «punts» (curiosament, en la traducció al castellà, apareix el mateix terme, «extremos», que l'art. 90 del Codi civil utilitza al descriure el contingut del conveni regulador), que són els següents: a) El règim de convivència i/o de relacions amb els fills i

rat de les obligacions establides en el pacte.

A la vista de la nova regulació de la Llei valenciana, es planteja una interessant qüestió, com és la forma d'articular les relacions entre este pacte de convivència familiar i el conveni regulador que preveu el Codi civil per als supòsits de separació i divorci per mutu acord. En la mesura que els continguts no són exactament els mateixos, cal plantejar-se si, a partir d'ara, les demandes de separació i divorci consensuals s'acompanyaran tant de proposta de conveni regulador com del pacte de convivència familiar o potser podrà pensar-se que atenant que el que regula la norma valenciana és un contingut mínim, els extrems de l'art. 90 del Codi civil, no mencionats per l'art. 4.2 de Llei 5/2011, poden també tindre cabuda en el pacte de convivència familiar (cas, per exemple, de la pensió compensatòria). La lectura de la Disposició Addicional, que ordena tramitar el pacte, les seues modificacions i extinció, conforme als termes previstos en la legislació processal civil per al conveni regulador en els processos de separació i divorci de mutu acord, pareix corroborar que el pacte de convivència familiar donarà cobertura a tot allò que amb anterioritat a la Llei 5/2011 se regulava en el conveni regulador.

4.3. Mesures Judicials

A falta de pacte, disposa l'art. 5.1 que és l'autoritat judicial, amb audiència prèvia del Ministeri Fiscal, la que fixa els aspectes enumerats en l'art. 4.2 i als que abans vam fer referència. Tot l'articulat restant de la Llei es dedica a aquestes mesures judicials sobre règim de convivència (art. 5), atribució de l'ús de l'habitatge i aixovar

familiar (art. 6) i despeses d'atenció als fills i filles (art. 7). Per això, no resulta encertat que l'art. 5 porte per títol «Mesures Judicials» quan la major part del seu contingut es dedica al règim de convivència i/o de relacions; haguera sigut més encertat dedicar un breu article a descriure el supòsit de fet que dona origen a les mesures judicials, i posteriorment regular en articles separats el contingut de les tres mesures.

4.3.1. Règim de convivència

Una de les més importants novetats de la Llei valenciana és la que es conté en l'art. 5.2, al dir que «com a regla general, atribuirà (l'autoritat judicial) a ambdós progenitors, de manera compartida, el règim de convivència amb els fills i amb les filles menors d'edat, sense que siga obstacle per a això l'oposició d'un dels progenitors o les males relacions entre ells». És clara la diferència amb la regulació del Codi civil, on la custòdia compartida, faltant l'acord dels progenitors, té un caràcter excepcional.⁸

Abans de fixar el règim de convivència de cada progenitor amb els fills i les filles menors, i a la vista de la proposta de pacte de convivència familiar que cada un d'ells haurà de presentar, l'autoritat judicial tindrà en compte una sèrie de factors que vénen enumerats en l'art. 5.3 de la Llei: a) L'edat dels fills i de les filles, podent en el cas dels menors lactants establir un règim de convivència provisional, de menor extensió, d'acord amb les necessitats del xiquet o de la xiqueta, que haurà de ser progressivament ampliat a instància de qualsevol dels progenitors; b) L'opinió dels fills i de les filles menors, quan tingueren la maduresa suficient i, en tot cas, quan hagen complit dotze anys; c) La dedicació passada a la família, el temps dedicat a la criança i l'educació dels fills i de les filles menors i la capacitat de cada progenitor; d) Els informes socials, mèdics, psicològics i altres que siguen procedents; e) Els supòsits d'especial arrelament social, escolar o familiar dels fills i de les filles menors; f) Les possibilitats de conciliació de la vida familiar i laboral dels progenitors; g) La disponibilitat de cadascun d'ells per a mantenir un tracte directe amb cada fill o filla menor d'edat; h) Qualsevol altra circumstància rellevant a aquests efectes.

⁸ La custòdia compartida, segons l'art. 92.5 C.c., s'acorda pel Jutge quan així ho sol·liciten els pares en la proposta de conveni regulador o quan ambdós arriben a aquest acord en el transcurs del procediment. Com a excepció i conforme a l'art. 92.8 C.c., encara que no es donen els supòsits que acabem de descriure, pot el Jutge, a instància d'una de les parts, amb informe favorable del Ministeri Fiscal, acordar la guarda i custòdia compartida fonamentant-la que només d'aquesta manera es protegeix adequadament l'interés superior del menor.

En conclusió, encara que el Codi civil contempla la custòdia compartida, en realitat es converteix en pràctica excepcional en els supòsits en què no medie acord dels pares, condicionant-se a l'informe favorable del Ministeri Fiscal. D'ací, la necessitat de dictar una regulació (com han fet diverses lleis autonòmiques) que atorgue caràcter preferent a la custòdia compartida, inclús en cas de desacord dels progenitors.

Les circumstàncies concretes del cas poden determinar, no obstant, que l'autoritat judicial no acudisca a la regla general de la custòdia compartida i opte per atribuir la guarda a un sol dels progenitors. El supòsit el descriu l'art. 5.4: «L'autoritat judicial podrà atorgar a un sol dels progenitors el règim de convivència amb els fills i les filles menors quan ho considere necessari per a garantir-ne l'interés superior, i a la vista dels informes socials, mèdics, psicològics i altres que siguen procedents. En aquest supòsit, haurà d'establir un règim de relacions familiars adaptat a les circumstàncies pròpies del cas, que garantisca el contacte dels fills i les filles menors amb ambdós progenitors».

L'art. 5.5 preveu la possibilitat d'establir un control periòdic de la situació familiar per a confirmar o canviar el règim establert: «L'autoritat judicial, ateses les circumstàncies particulars del cas, podrà establir un control periòdic de la situació familiar i, a la vista dels informes al·ludits en l'apartat anterior, podrà determinar un nou règim de convivència».

Finalment, l'art. 5.6 contempla un supòsit concret en què s'exclou la custòdia compartida, a l'estar un dels progenitors incurs en un procés penal contra l'altre, incloent les situacions de violència domèstica i de gènere.

4.3.2. Atribució de l'ús de l'habitatge i aixovar familiar

Nova és també la regulació de l'ús de l'habitatge familiar, encara que haja tingut menor repercussió social en els mitjans de comunicació, que han centrat quasi tota l'atenció en la custòdia compartida.

La regulació i els criteris de l'art. 96 C.c., entre els que es troba l'atribució de l'ús de la vivenda familiar i dels objectes d'ús ordinari al cònjuge en la companyia dels quals queden els fills (és a dir, al cònjuge custodi), es veuen profundament alterats amb la nova regulació del Dret civil valencià, que dedica a aquesta important mesura judicial un extens art. 6.

En els casos de règim de convivència compartida (custòdia compartida), l'art. 6.1 disposa que la preferència en l'ús de l'habitatge familiar s'atribuirà en funció del que siga més convenient per als fills i per a les filles menors i, sempre que fóra compatible amb això, al progenitor que tinguera objectivament més dificultats d'accés a un altre habitatge. Afegint la norma que si l'habitatge familiar s'atribueix a un dels progenitors, i és privatiu de l'altre progenitor o comú d'ambdós, es fixarà una compensació per la pèrdua de l'ús i disposició d'aquest a favor del progenitor titular o cotitular no adjudicatari tenint en compte les rendes pagades per lloguers de d'habitatges semblants en la mateixa zona i les altres circumstàncies concurrents en el cas, podent ser computada tal compensació, en tot o en part, com a contribució a les despeses ordinàries amb el consentiment de qui hi tinga dret o en virtut de decisió judicial. El mateix règim jurídic s'aplica

també, segons disposa l'art. 6.1 *in fine*, als supòsits en què s'atribuïska la convivència amb els fills i les filles menors a un sol dels progenitors.

L'art. 6.2 no permet adjudicar, excepte acord en contra dels progenitors, un habitatge, encara que haguera sigut residència familiar fins al cessament de la convivència, «si és de caràcter privatiu del progenitor no adjudicatari o comú d'ambdós i el progenitor a què s'adjudica fóra titular de drets sobre un habitatge que el faculen per a ocupar-lo com a tal residència familiar», i «si durant l'ocupació com a habitatge familiar del que pertany a l'altre progenitor o a ambdós, s'incorporaren al patrimoni del cònjuge adjudicatari aquests drets, aquest cessarà en l'ús de l'habitatge familiar que ocupara fins tal moment excepte acord entre els progenitors i amb decisió judicial prèvia si escau».

Segons l'art. 6.3, l'atribució de l'habitatge tindrà caràcter temporal i l'autoritat judicial fixarà el període màxim d'aquest ús, sense perjudici que aquest ús pugui cessar o modificar-se, en virtut de decisió judicial, quan hi concórreguen circumstàncies que ho facen innecessari o abusi i perjudicial per al progenitor titular no adjudicatari.

Les disposicions anteriors no s'apliquen als habitatges que es gaudisquen com segona o ulteriors residències (art. 6.4).

Finalitza l'art. 6 amb dos disposicions referides a l'aixovar familiar. L'art. 6.5 estableix que l'aixovar familiar romandrà en l'habitatge familiar, llevat que en el pacte de convivència familiar o per resolució judicial es determine la retirada de béns privatis que formen part d'ell, afegint que «en tot cas, el progenitor a qui no se li atribueasca l'habitatge tindrà dret a retirar-ne els seus efectes personals en el termini que establezca l'autoritat judicial». L'art. 6.6, per al cas en què cap dels progenitors romanga en l'habitatge familiar, prescriu efectuar el repartiment dels béns de l'aixovar familiar i dels altres, siguin comuns dels progenitors o privatis d'un o altre, d'acord amb la legislació que els siga aplicable i amb l'acord previ d'aquells o resolució judicial en qualsevol altre cas.

4.3.3 Despeses d'atenció als fills i filles

La mesura judicial sobre despeses d'atenció als fills i filles és objecte de regulació en l'art. 7.

A falta de pacte, diu l'art. 7.1, és l'autoritat judicial la que determinarà, en funció dels recursos econòmics de què disposen ambdós progenitors, la quantitat que aquests han de satisfer en concepte de despeses ordinàries d'atenció als fills i a les filles menors. Cadas-cun, segons assenyala l'art. 7.2, contribuirà a satisfer aquestes despeses en atenció als seus propis recursos i a les necessitats dels fills i de les filles menors.

Les despeses extraordinàries, als que es referix l'art. 7.3, «seran satisfetes per ambdós progenitors de conformitat amb allò que s'ha acordat entre ells. A falta de pacte, l'autoritat judicial decidirà el mo-

de en què hauran de ser sufragades, amb independència de qui els haja satisfet i de si el règim de convivència és compartit o no. En tot cas, les despeses necessàries d'educació i formació no cobertes pel sistema educatiu i els de salut no cobertes per la Seguretat Social o per qualsevol altra mutualitat o organisme a què pogueren estar afiliats els fills i les filles menors, hauran de ser sufragades obligatòriament per ambdós progenitors en la proporció que establezca l'autoritat judicial».

L'última disposició sobre despeses d'atenció es troba en l'art. 7.4, conforme al qual «d'acord amb el règim de convivència amb els fills i les filles menors que s'haja establert, l'autoritat judicial decidirà la manera concreta en què hagen de ser satisfetes les despeses d'atenció als fills i a les filles menors».

5. DRET TRANSITORI

Especial atenció hem de dedicar a les normes de Dret transitori contingudes en la Llei 5/2011.

La Disposició Transitòria Primera permet la revisió judicial de mesures adoptades conforme a la legislació anterior. És evident la important repercussió d'aquesta Disposició, perquè permetrà la revisió de mesures definitives ja acordades; poden instar la revisió, a partir del 5 de maig del 2011, qualsevol de les parts o el Ministeri Fiscal. Encara és prompte per a conèixer dades estadístiques sobre el nombre de demandes de modificació de mesures que s'han interposat a l'empara de la nova normativa, i per això no podem confirmar si l'anunciada «allau» de peticions de custòdia compartida s'ha produït.

La Disposició Transitòria Segona ordena l'aplicació de la nova Llei als procediments judicials (en matèria de nul·litat, separació, divorci i mesures paterno o maternofilials) que estiguen pendents de sentència en el moment de l'entrada en vigor.